

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT	629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04	UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI		00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ	621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17	TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET:	http://www.korpo.pol.pl/cbos	E-mail: cbos@pol.pl

BS/31/31/98

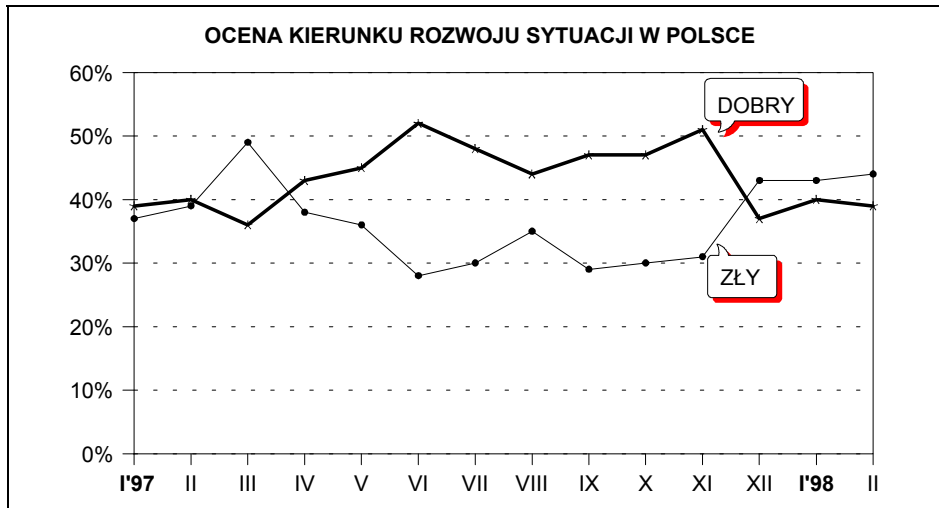
NASTROJE SPOŁECZNE W LUTYM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

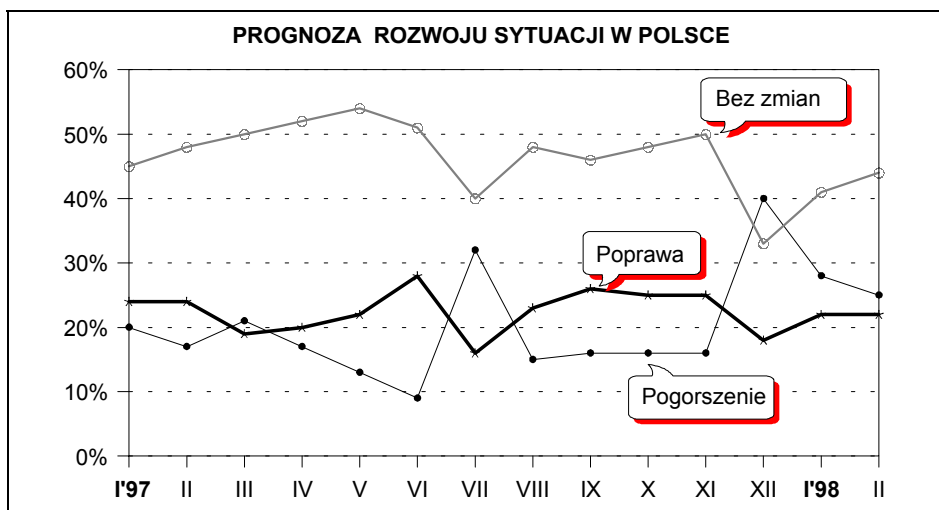
WARSZAWA, MARZEC '98

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- W lutym nie nastąpiła zmiana nastrojów społecznych. Oceny rozwoju sytuacji w Polsce, a także polityki i gospodarki utrzymują się na poziomie notowań ze stycznia, a noty krytyczne przeważają nad pozytywnymi. Stan ten można określić jako stabilizację na niskim poziomie.

- Najlepiej postrzegana jest sytuacja w zakładach pracy. W porównaniu z wynikami sondażu styczniowego w lutym nastąpił 5-punktowy wzrost ocen pozytywnych. Tym samym jest to jedyna dziedzina, w ocenie której noty pozytywne (41%) znacznie przeważają nad negatywnymi (28%).
- W prognozowaniu rozwoju sytuacji w Polsce - w porównaniu z poprzednim miesiącem - odnotowaliśmy 3-punktowy spadek odsetka pesymistów. Mimo to w przewidywaniach najbliższej przyszłości pesymizm nadal przeważa nad społecznym optymizmem.

Po drastycznym spadku nastrojów w grudniu '97 początek roku '98 przyniósł pewne oznaki poprawy, jednak w styczniu nastroje nadal były relatywnie złe. W lutym¹ nie nastąpiła zmiana. Ogólne oceny sytuacji bieżącej, a także oceny polityki i gospodarki utrzymują się mniej więcej na tym samym poziomie, co miesiąc wcześniej, a noty krytyczne przeważają nad pozytywnymi.

OCENY

W porównaniu ze styczniem '98 **ogólna ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju** pozostała na tym samym poziomie. W dalszym ciągu dwie piąte ankietowanych ocenia, że sytuacja ta rozwija się w dobrym kierunku, a ponad dwie piąte jest przeciwnego zdania. Co szósty badany - tak samo jak w styczniu - nie ma wyrobionej opinii w tej sprawie.

Tabela 1

w procentach

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	'97										'98	
W dobrym	36	43	45	52	48	44	47	47	51	37	40	39
W złym	49	38	36	28	30	35	29	30	31	43	43	44
Trudno powiedzieć	15	19	19	20	22	21	24	22	18	20	17	17

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (93), 19-24 lutego '98, reprezentatywna próba losowa dorosłej ludności Polski (N=1167).

Postrzeganie sytuacji w kraju jest wyraźnie powiązane z pozycją społeczną i kondycją ekonomiczną ankietowanych. Im wyższe ich wykształcenie, wyższe dochody i lepsza ocena warunków materialnych rodziny, tym częściej pozytywnie oceniają rozwój sytuacji w Polsce i tym rzadziej są niezadowoleni. Można stąd wnosić, że sytuacja ogólna jest postrzegana przez pryzmat własnego położenia społecznego, bilansu osobistych korzyści i niepowodzeń w zmaganiu się z codziennością.

Spośród wszystkich grup społeczno-zawodowych największymi optymistami w tej kwestii są przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (60% wskazań pozytywnych) oraz uczniowie i studenci (55%)². W tych kategoriach optymiści wyraźnie przeważają nad pesymistami (odpowiednio: 32% i 37% wskazań negatywnych), przy niskim odsetku osób powstrzymujących się od oceny. Również wśród pracowników umysłowych niższego szczebla oraz robotników wykwalifikowanych optymizm (odpowiednio: 49% i 48%) przeważa nad pesymizmem (odpowiednio: 31% i 36%). Jednak mniej więcej co piąty przedstawiciel tych kategorii zawodowych nie ma wyrobionej oceny rozwoju wydarzeń. W pozostałych kategoriach społeczno-zawodowych przeważają pesymiści. Najkrytyczniej oceniają bieżącą sytuację rolnicy (65% wskazań negatywnych), robotnicy niewykwalifikowani (58%) oraz bezrobotni (54%). Prywatni przedsiębiorcy wyraźnie przyjęli postawę wyczekującą - więcej niż co trzeci z nich (36%) unika wyrażania zdecydowanej opinii o rozwoju ogólnej sytuacji w Polsce.

Miejsce zamieszkania w sposób nieregularny różnicuje opinie o rozwoju sytuacji w Polsce. Ogólnie rzecz biorąc, mieszkańcy miast, zwłaszcza największych (56%), częściej niż mieszkańcy wsi (31%) są w tej sprawie optymistami.

Ocena kierunku rozwoju sytuacji wyraźnie powiązana jest z orientacją polityczną ankietowanych i ich sympatiami partyjnymi. Wśród osób o poglądach prawicowych optymiści (59%) zdecydowanie przeważają nad pesymistami (30%). W grupie badanych o orientacji lewicowej jest odwrotnie - pesymiści (57%) przeważają nad optymistami (28%). Zdania osób identyfikujących się z poglądami centrowymi są podzielone: 36% pozytywnie ocenia rozwój wydarzeń bieżących, a 45% ma do nich stosunek krytyczny.

² Zob. tabele aneksowe.

Optymizmem wyróżniają się elektoraty partii tworzących obecną koalicję rządową, zwłaszcza elektorat Unii Wolności. Najkrytyczniej oceniają sprawy bieżące wyborcy PSL.

Tabela 2

w procentach

Elektoraty ³ partii i ugrupowań politycznych	Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju		
	dobra	zła	Trudno powiedzieć
UP*	46	35	19
UW	67	21	12
AWS	57	29	14
SLD	29	52	19
PSL	23	61	16
ROP	31	57	12

*Do danych dotyczących tego elektoratu należy podchodzić ostrożnie ze względu na jego niewielką liczebność w badanej próbie

Pozytywne oceny kierunku rozwoju sytuacji w Polsce są zdecydowanie częstsze wśród zwolenników rządu (62%) niż wśród jego przeciwników (20%) czy osób deklarujących obojętność (29%). Natomiast oceny negatywne przeważają w grupie przeciwników obecnego gabinetu rządowego (69%) oraz wśród osób deklarujących do niego stosunek obojętny (53%).

Nie odnotowaliśmy też zmian w ocenach **sytuacji politycznej**. Kolejny miesiąc noty krytyczne utrzymują się na tym samym poziomie i przeważają nad ocenami pozytywnymi. Najwięcej osób uważa jednak, że sytuacja polityczna w Polsce jest na średnim poziomie („ani dobra, ani zła”).

Tabela 3

w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	‘97										‘98	
– dobra	11	12	15	20	19	13	17	19	19	17	19	17
– ani dobra, ani zła	41	43	44	42	42	42	48	43	48	42	44	44
– zła	36	32	30	22	23	31	20	20	20	26	26	26
Trudno powiedzieć	12	13	11	16	16	14	15	18	13	15	11	13

³ Określone na podstawie deklaracji badanych, na którą partię głosowali oni w ostatnich wyborach do Sejmu.

Negatywne oceny sytuacji politycznej przeważają nad pozytywnymi niemal we wszystkich wyróżnionych kategoriach społecznych i demograficznych. Wyjątek stanowią mieszkańcy wielkich miast oraz urzędnicy niższego szczebla i robotnicy wykwalifikowani, wśród których poziom wskaźników dezaprobaty i akceptacji życia politycznego jest wyrównany.

Ankietowani identyfikujący się z lewicą (38%) dwukrotnie częściej niż osoby o poglądach prawicowych (17%) wyrażają się krytycznie o sytuacji politycznej. Zastrzeżenia w tym względzie ma także co trzeci (32%) respondent o orientacji centrowej. Najwięcej ocen pozytywnych jest wśród osób deklarujących prawicowe poglądy polityczne (28%).

W ocenie **sytuacji gospodarczej** również nie zarejestrowaliśmy zasadniczych zmian - nadal noty negatywne przeważają nad pozytywnymi, a najwięcej badanych uważa ją za „ani dobrą, ani złą”.

Tabela 4

w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	'97										'98	
- dobra	17	17	20	23	25	21	24	24	20	18	19	21
- ani dobra, ani zła	38	40	40	40	38	40	40	41	41	38	40	39
- zła	39	37	32	29	30	32	29	28	31	36	34	33
Trudno powiedzieć	6	7	8	8	7	7	7	7	7	7	7	7

Najlepiej postrzegana jest **sytuacja w zakładach pracy**. W porównaniu ze styczniem nastąpił wzrost (o 5 punktów procentowych) ocen pozytywnych, przy stabilnym poziomie pozostałych notowań. Obecnie 41% ankietowanych uważa, że sytuacja w ich zakładach pracy jest dobra. W ocenie tej dziedziny życia społecznego szczególnie wyróżniają się rolnicy, spośród których ponad trzy czwarte (77%) uznaje sytuację swego gospodarstwa za złą, a żaden nie ocenia jej pozytywnie (0%). Dla porównania - 50% prywatnych przedsiębiorców określa sytuację swego przedsiębiorstwa jako dobrą i tylko 6% wystawia jej noty negatywne.

Tabela 5

w procentach

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	
	'97										'98		
Czy jest ona:	N=	613	641	616	559	610	1212	610	620	612	546	576	586
- dobra		37	38	37	39	41	42	41	42	38	34	36	41
- ani dobra, ani zła		28	29	28	31	31	29	30	27	28	31	32	30
- zła		33	32	33	27	25	26	27	29	31	32	30	28
Trudno powiedzieć		2	2	2	3	3	3	2	1	2	2	3	2

Nie zmieniły się oceny **warunków życia rodzin i sytuacji materialnej gospodarstw domowych**. Od dłuższego czasu, nie licząc niewielkich okresowych wahań, oceny tych dziedzin można uznać za stabilne.

Tabela 6

w procentach

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	
	'97										'98		
- dobrze		26	30	28	27	32	27	28	27	26	25	27	28
- ani dobrze, ani źle		53	52	53	55	51	55	53	52	53	55	53	51
- źle		20	18	19	17	16	18	19	21	21	20	20	21
Trudno powiedzieć		1	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0

Tabela 7

w procentach

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	
	'97										'98		
- dobre		24	28	27	24	28	26	28	22	24	26	25	26
- ani dobre, ani złe		49	45	47	50	49	51	45	50	46	46	49	46
- złe		27	27	26	25	23	23	27	28	30	28	26	28

Ogólnie można też stwierdzić, że od kilku miesięcy lepiej oceniane są warunki życia rodzin niż ich sytuacja materialna. Wyraża się to stosunkiem wskazań negatywnych do pozytywnych. W ocenie warunków życia noty pozytywne (28%) przeważają nad

negatywnymi (21%), podczas gdy w ocenie warunków materialnych odsetki odpowiedzi pozytywnych (26%) i negatywnych (28%) są bardzo zbliżone, z minimalną przewagą tych ostatnich. W ocenach obu dziedzin największe odsetki badanych lokują się na średnim poziomie (odpowiednio: 51% żyje się „ani dobrze, ani źle” i 46% oceniających warunki materialne swoich gospodarstw domowych jako „ani dobre, ani złe”). Oceny tych dziedzin są czytelnie powiązane z poziomem wykształcenia badanych: im wyższe wykształcenie, tym większy odsetek zadowolonych z warunków życia i sytuacji materialnej swoich rodzin i tym mniejszy odsetek niezadowolonych.

PROGNOZY

Zarówno w prognozowaniu rozwoju sytuacji w kraju, jak i we wszystkich szczegółowych dziedzinach nastąpił niewielki wzrost wskazań nie przewidujących zmian obecnej sytuacji. Można to interpretować jako przewidywanie stabilizacji różnych dziedzin na obecnym, krytycznie ocenianym poziomie.

Nie zmienił się odsetek badanych prognozujących poprawę sytuacji w kraju. Jednocześnie nastąpił minimalny (3-punktowy) spadek przewidywań pesymistycznych i wzrost (również 3-punktowy) poczucia, że w najbliższym czasie nic się nie zmieni.

Tabela 8

w procentach

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań											
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	'97										'98	
Poprawi się	19	20	22	28	16	23	26	25	25	18	22	22
Nie zmieni się	50	52	54	51	40	48	46	48	50	33	41	44
Pogorszy się	21	17	13	9	32	15	16	16	16	40	28	25
Trudno powiedzieć	10	11	11	12	12	14	13	11	9	9	9	9

Osoby lepiej wykształcone i lepiej sytuowane, zwłaszcza przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, z większym optymizmem oczekują rozwoju wydarzeń niż badani mniej wykształceni i znajdujący się w trudnych warunkach materialnych.

Podobnie jak w ocenie sytuacji bieżącej, tak i w przewidywaniu przyszłości wśród osób o poglądach lewicowych optymizm (13%) ustępuje pesymizmowi (39%). Odwrotnie jest wśród ich oponentów politycznych (prawicy) - optymiści (35%) przeważają nad pesymistami (18%). Niezależnie od deklarowanych orientacji politycznych najwięcej ankietowanych nie spodziewa się zmian w najbliższym czasie.

Na zróżnicowanie prognoz wpływają też sympatie partyjne. Elektoraty partii tworzących koalicję rządową z większą nadzieją oczekują przyszłości niż wyborcy partii, które po ostatnich wyborach musiały oddać władzę. Również sympatycy ROP są sceptyczni w ocenie rozwoju wydarzeń w Polsce w ciągu najbliższego roku.

Tabela 9

w procentach

Elektoraty ⁴ partii i ugrupowań politycznych	Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce:			
	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	Trudno powiedzieć
UP*	17	55	18	10
UW	31	47	17	5
AWS	38	37	18	7
SLD	11	43	38	8
PSL	5	42	43	10
ROP	6	56	30	8

* Do danych dotyczących tego elektoratu należy podchodzić ostrożnie ze względu na jego niewielką liczebność w badanej próbie

Minimalnie (o 3 punkty) spadła liczba tych, którzy przewidują poprawę sytuacji politycznej w Polsce, przy jednoczesnym wzroście odsetka badanych (o 6 punktów) prognozujących brak zmian. Obecnie co piąty ankietowany (20%) oczekuje poprawy sytuacji politycznej w kraju, 15% wyraża opinię przeciwną, a co drugi respondent nie przewiduje żadnych zmian.

⁴ Określone na podstawie deklaracji badanych, na którą partię głosowali oni w ostatnich wyborach do Sejmu.

Tabela 10

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	'97										'98	
– poprawi się	20	23	20	23	22	20	28	25	28	22	23	20
– nie zmieni się	48	47	51	47	42	46	35	43	41	41	44	50
– pogorszy się	13	12	11	8	12	11	16	13	17	21	17	15
Trudno powiedzieć	19	19	18	22	24	23	21	20	14	16	16	15

Nie zmieniły się prognozy dotyczące poprawy gospodarki. Jednocześnie nieco zmalowały obawy o pogorszenie się sytuacji gospodarczej i wzrosło (o 6 punktów) poczucie, że nic się nie zmieni.

Tabela 11

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	'97										'98	
– poprawi się	24	28	26	31	23	27	29	30	33	24	27	27
– nie zmieni się	48	48	52	45	36	43	41	44	42	38	38	44
– pogorszy się	14	11	8	8	26	14	13	12	13	25	21	17
Trudno powiedzieć	14	13	14	16	15	17	17	15	12	13	14	12

W porównaniu z sondażem styczniowym odnotowaliśmy spadek optymizmu w prognozowaniu sytuacji w zakładach pracy, jednocześnie zaś wzrost przekonania o jej stabilności.

Tabela 12

w procentach

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	N=	Wskazania respondentów według terminów badań											
		III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
		'97										'98	
		615	644	616	558	616	1223	611	623	612	539	571	589
– poprawi się		24	27	23	23	22	26	27	25	25	24	29	26
– pozostanie bez zmian		49	50	52	48	53	49	48	51	52	45	39	45
– pogorszy się		17	16	17	15	13	12	13	14	15	19	19	18
Trudno powiedzieć		10	7	9	13	12	13	13	11	8	12	14	11

Poprawiły się prognozy dotyczące warunków życia respondentów i ich rodzin. Nieco mniej osób (o 4 punkty) niż miesiąc temu obawia się pogorszenia tych warunków, jednocześnie wzrósł (o 5 punktów) odsetek tych, którzy w najbliższym czasie nie spodziewają się zmian.

Tabela 13

w procentach

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań											
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	'97										'98	
– lepiej	21	22	22	22	22	22	25	23	24	18	22	21
– tak samo	50	51	51	48	48	52	42	45	48	39	43	48
– gorzej	16	15	15	14	15	12	13	14	17	32	23	19
Trudno powiedzieć	13	13	12	15	15	14	19	19	11	11	12	11

Poprawy warunków życia częściej niż pozostali oczekują osoby młode (poniżej 34 lat), znajdujące się w dobrej kondycji finansowej i społecznej oraz mieszkańcy wielkich miast.

W lutym nie nastąpiła zmiana nastrojów społecznych. Ogólne oceny sytuacji bieżącej, a także oceny polityki i gospodarki utrzymują się mniej więcej na tym samym poziomie, co miesiąc temu, a noty krytyczne przeważają nad pozytywnymi. Stan ten można określić jako stabilizację na niskim poziomie. Lepiej niż w styczniu oceniana jest tylko sytuacja w zakładach pracy.

W prognozowaniu ogólnej sytuacji w Polsce - w porównaniu z poprzednim miesiącem - odnotowaliśmy minimalny spadek odsetka pesymistów, ale nadal przeważają oni nad optymistami. Odwrotnie jest w przewidywaniach związanych z pozostałymi dziedzinami życia publicznego. W prognozach dotyczących zarówno ogólnej sytuacji w kraju, jak i wszystkich dziedzin szczegółowych zaznaczył się wzrost wskazań nie przewidujących zmian obecnej sytuacji. Mógłby to być wskaźnik oczekiwań stabilizacji, jednak na uznanie tego zjawiska za przejaw optymizmu społecznego nie pozwalają utrzymujące się kolejny miesiąc relatywnie złe oceny sytuacji bieżącej.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?

	(%)			
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	39	44	17	1167
Płeć				
Meżczyźni	46	40	14	552
Kobiety	33	47	19	615
Wiek				
do 24 lat	44	46	10	162
25-34	42	41	17	207
35-44	42	41	18	250
45-54	35	48	17	214
55-64	31	52	17	144
65 lat i więcej	40	38	22	189
Miejsce zamieszkania				
Wieś	31	48	20	433
Miasto do 20 tys.	41	43	16	154
od 21 do 100 tys.	44	40	16	224
101-500 tys.	38	45	17	210
501 tys. i więcej mieszk.	56	36	8	145
Region				
Północny	38	47	16	146
Zachodni	35	50	14	122
Środkowozachodni	36	46	19	187
Środkowy	45	41	14	199
Wschodni	37	48	15	124
Południowo-wschodni	36	46	17	189
Południowo-zachodni	45	34	21	201
Wykształcenie				
Podstawowe	30	49	20	373
Zasadnicze zawodowe	36	47	17	299
Średnie	46	39	15	398
Wyższe	59	30	11	95
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	60	32	8	71
Prac.umysł.niż.szczębla	49	31	20	122
Pracownicy fiz.-umysł.	40	51	9	72
Robotnicy wykwalifikowani	48	36	16	120
Robotnicy niewykwalifik.	19	58	23	73
Rolnicy	16	65	18	55
Prywatni przedsiębiorcy	42	22	36	46
Bierni zawodowo				
Renciści	34	47	19	145
Emeryci	36	46	19	196
Uczniowie i studenci	55	37	8	75
Bezrobotni	37	54	9	104
Gospodynie domowe i inni	34	48	19	86
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	41	47	13	127
Sektor państwowy	40	45	15	108
Sektor prywatny	48	32	20	283
Spółdzielczość	42	25	33	16
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 200 zł	25	56	19	228
201 - 325	37	47	16	177
326 - 449	40	41	19	187
450 - 599	45	43	12	158
Powyżej 599 zł	51	34	15	228
Ocena własnych war. mater.				
Złe	25	62	14	327
Średnie	39	40	20	540
Dobre	55	30	15	299
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	33	30	38	68
Raz w tygodniu	42	43	15	583
Kilka razy w miesiącu	38	41	21	169
Kilka razy w roku	33	51	16	238
W ogóle nie uczestniczy	46	46	8	108
Poglądy polityczne				
Lewica	28	57	15	241
Centrum	36	45	18	334
Prawica	59	30	11	355
Trudno powiedzieć	26	49	26	233

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację polityczną** w Polsce?
Czy jest ona:

	(%)				
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	44	26	13	1167
Płeć					
Mężczyźni	20	43	27	9	552
Kobiety	13	46	25	17	615
Wiek					
do 24 lat	16	50	25	9	162
25-34	18	44	28	10	207
35-44	17	44	23	17	250
45-54	16	49	26	10	214
55-64	18	37	32	14	144
65 lat i więcej	16	41	25	18	189
Miejsce zamieszkania					
Wieś	14	44	25	18	433
Miasto do 20 tys.	15	41	30	14	154
od 21 do 100 tys.	19	45	25	10	224
101-500 tys.	16	46	28	9	210
501 tys. i więcej mieszk.	24	47	21	8	145
Region					
Północny	13	47	25	16	146
Zachodni	11	52	32	5	122
Środkowozachodni	15	43	29	13	187
Środkowy	19	42	26	13	199
Wschodni	14	43	34	9	124
Południowo-wschodni	18	50	19	12	189
Południowo-zachodni	22	37	21	21	201
Wykształcenie					
Podstawowe	13	42	26	19	373
Zasadnicze zawodowe	18	41	26	16	299
Średnie	18	49	25	8	398
Wyższe	23	42	32	2	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	19	48	33	1	71
Prac. umysł. niż. szczebla	20	55	19	5	122
Pracownicy fiz. - umysł.	18	44	27	11	72
Robotnicy wykwalifikowani	22	46	24	8	120
Robotnicy niewykwalifik.	15	42	21	21	73
Rolnicy	14	37	40	9	55
Prywatni przedsiębiorcy	14	46	25	15	46
Bierni zawodowo					
Renciści	15	43	28	15	145
Emeryci	17	42	26	15	196
Uczniowie i studenci	10	56	24	10	75
Bezrobotni	19	36	25	19	104
Gospodynie domowe i inni	12	39	25	24	86
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	14	47	29	10	127
Sektor państwowy	23	48	21	8	108
Sektor prywatny	21	46	25	8	283
Spółdzielczość	3	54	18	25	16
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	10	47	26	18	228
201 - 325	14	41	26	18	177
326 - 449	19	52	18	11	187
450 - 599	21	40	29	10	158
Powyżej 599 zł	22	41	30	7	228
Ocena własnych war. mater.					
Złe	11	38	33	18	327
Średnie	17	49	22	13	540
Dobre	23	43	26	8	299
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	24	36	16	24	68
Raz w tygodniu	20	44	23	13	583
Kilka razy w miesiącu	19	46	27	8	169
Kilka razy w roku	9	48	32	11	238
W ogóle nie uczestniczy	10	41	33	17	108
Poglądy polityczne					
Lewica	9	47	38	6	241
Centrum	15	40	32	13	334
Prawica	28	47	17	8	355
Trudno powiedzieć	10	42	19	29	233

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację gospodarczą** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	21	39	33	7	1167
Płeć					
Mężczyźni	24	38	33	4	552
Kobiety	19	39	33	9	615
Wiek					
do 24 lat	23	42	29	5	162
25-34	28	35	32	5	207
35-44	22	40	28	10	250
45-54	21	38	38	4	214
55-64	14	42	37	7	144
65 lat i więcej	20	37	34	9	189
Miejsce zamieszkania					
Wieś	12	38	40	9	433
Miasto do 20 tys.	19	41	31	9	154
od 21 do 100 tys.	22	43	31	5	224
101-500 tys.	33	34	29	4	210
501 tys. i więcej mieszk.	34	39	22	4	145
Region					
Północny	27	36	27	10	146
Zachodni	11	42	46	1	122
Środkowozachodni	23	40	32	6	187
Środkowy	21	39	34	6	199
Wschodni	16	37	43	4	124
Południowo-wschodni	20	40	31	9	189
Południowo-zachodni	27	38	26	9	201
Wykształcenie					
Podstawowe	16	35	38	11	373
Zasadnicze zawodowe	19	38	36	7	299
Średnie	26	42	29	4	398
Wyższe	34	41	23	3	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	39	33	27	0	71
Prac. umysł. niż. szczebla	29	40	26	5	122
Pracownicy fiz.- umysł.	19	31	45	4	72
Robotnicy wykwalifikowani	22	47	28	3	120
Robotnicy niewykwalifik.	20	42	30	9	73
Rolnicy	6	32	55	7	55
Prywatni przedsiębiorcy	27	42	21	10	46
Bierni zawodowo					
Renciści	16	35	39	10	145
Emeryci	19	41	34	6	196
Uczniowie i studenci	26	50	20	4	75
Bezrobotni	23	32	35	10	104
Gospodynie domowe i inni	18	36	36	10	86
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	24	33	39	4	127
Sektor państwowy	24	45	25	6	108
Sektor prywatny	28	41	27	4	283
Spółdzielczość	4	49	35	12	16
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	9	37	46	9	228
201 - 325	18	39	34	9	177
326 - 449	26	43	27	5	187
450 - 599	25	37	31	7	158
Powyżej 599 zł	30	39	27	4	228
Ocena własnych war. mater.					
Złe	10	34	48	9	327
Średnie	21	42	29	7	540
Dobre	34	38	24	4	299
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	18	49	27	6	68
Raz w tygodniu	21	40	31	8	583
Kilka razy w miesiącu	17	35	40	8	169
Kilka razy w roku	26	37	33	4	238
W ogóle nie uczestniczy	23	36	34	8	108
Poglądy polityczne					
Lewica	20	40	37	3	241
Centrum	21	33	38	7	324
Prawica	29	42	25	3	355
Trudno powiedzieć	11	39	33	17	233

Tabela 4. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy?
Czy jest ona:

	(%)				
	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	41	30	28	2	586
Płeć					
Mężczyźni	42	29	27	2	332
Kobiety	39	32	28	1	254
Wiek					
do 24 lat	50	28	20	2	70
25-34	42	31	24	3	150
35-44	34	31	35	1	175
45-54	43	30	25	2	149
55-64	40	33	26	1	34
65 lat i więcej	33	11	57	0	8
Miejsce zamieszkania					
Wieś	26	34	39	0	185
Miasto do 20 tys.	36	34	22	8	79
od 21 do 100 tys.	48	27	25	0	121
101-500 tys.	52	21	26	1	113
501 tys. i więcej mieszk.	51	32	16	1	87
Region					
Północny	45	35	17	2	58
Zachodni	47	34	18	0	56
Środkowozachodni	43	23	32	3	106
Środkowy	38	30	30	2	109
Wschodni	24	30	45	1	70
Południowo-wschodni	39	34	25	2	86
Południowo-zachodni	49	30	21	0	102
Wykształcenie					
Podstawowe	29	36	33	2	84
Zasadnicze zawodowe	37	29	32	2	179
Średnie	50	28	21	2	242
Wyższe	34	33	32	1	80
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	37	35	28	0	69
Prac.umysł.niż.szczębla	51	27	21	1	122
Pracownicy fiz.- umysł.	38	30	33	0	71
Robotnicy wykwalifikowani	51	30	17	2	119
Robotnicy niewykwalifik.	32	39	28	1	73
Rolnicy	0	23	77	0	53
Prywatni przedsiębiorcy	50	35	6	9	46
Bierni zawodowo					
Renciści	75	10	13	2	13
Emeryci	41	27	32	0	12
Uczniowie i studenci	51	0	49	0	3
Bezrobotni	0	100	0	0	1
Gospodynie domowe i inni	0	0	100	0	2
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	27	32	38	2	125
Sektor państwowy	48	33	17	1	105
Sektor prywatny	53	30	15	2	275
Spółdzielczość	37	24	39	0	16
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	26	37	36	1	92
201 - 325	35	30	34	1	79
326 - 449	29	34	35	2	85
450 - 599	47	30	20	3	99
Powyżej 599 zł	49	30	19	2	146
Ocena własnych war. mater.					
Złe	24	31	44	1	114
Średnie	34	36	29	1	288
Dobre	62	20	15	3	184
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	30	37	33	0	21
Raz w tygodniu	40	31	27	2	281
Kilka razy w miesiącu	45	23	32	1	90
Kilka razy w roku	35	32	31	2	152
W ogóle nie uczestniczy	57	32	9	1	42
Poglądy polityczne					
Lewica	34	29	36	1	119
Centrum	39	30	29	2	193
Prawica	46	30	22	2	195
Trudno powiedzieć	41	30	28	1	77

Tabela 5. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

	(%)				
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	44	25	9	1167
Płeć					
Mężczyźni	22	46	25	7	552
Kobiety	21	42	25	11	615
Wiek					
do 24 lat	27	50	14	9	162
25-34	27	50	18	4	207
35-44	13	51	29	6	250
45-54	21	44	28	7	214
55-64	20	37	34	9	144
65 lat i więcej	24	29	26	21	189
Miejsce zamieszkania					
Wieś	18	43	25	13	433
Miasto do 20 tys.	15	53	22	11	154
od 21 do 100 tys.	23	47	25	6	224
101-500 tys.	22	44	29	5	210
501 tys. i więcej mieszk.	37	35	23	6	145
Region					
Północny	24	44	24	8	146
Zachodni	23	38	33	7	122
Środkowozachodni	18	42	26	13	187
Środkowy	21	46	25	8	199
Wschodni	19	39	35	8	124
Południowo-wschodni	23	51	17	8	189
Południowo-zachodni	23	44	23	10	201
Wykształcenie					
Podstawowe	18	41	26	15	373
Zasadnicze zawodowe	21	43	26	9	299
Średnie	23	47	24	5	398
Wyższe	30	47	20	3	95
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	36	46	16	2	71
Prac.umysł.niż.szczebła	21	50	25	4	122
Pracownicy fiz.-umysł.	16	54	26	5	72
Robotnicy wykwalifikowani	25	51	17	7	120
Robotnicy niewykwalifik.	8	53	33	5	73
Rolnicy	22	29	40	10	55
Prywatni przedsiębiorcy	21	34	22	22	46
Bierni zawodowo					
Renciści	22	38	23	18	145
Emeryci	22	32	32	14	196
Uczniowie i studenci	28	60	8	4	75
Bezrobotni	19	48	26	7	104
Gospodynie domowe i inni	18	44	31	7	86
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	14	52	31	3	127
Sektor państwowy	21	48	28	3	108
Sektor prywatny	29	47	16	8	283
Spółdzielczość	12	47	33	8	16
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 200 zł	15	47	28	10	228
201 - 325	21	42	31	6	177
326 - 449	16	48	26	10	187
450 - 599	20	47	23	10	158
Powyżej 599 zł	26	43	25	6	228
Ocena własnych war. mater.					
Złe	13	43	33	11	327
Średnie	19	46	24	10	540
Dobre	34	42	18	6	299
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	37	27	22	15	68
Raz w tygodniu	21	47	22	10	583
Kilka razy w miesiącu	20	43	29	8	169
Kilka razy w roku	20	47	28	6	238
W ogóle nie uczestniczy	21	39	31	10	108
Poglądy polityczne					
Lewica	13	41	39	6	241
Centrum	18	49	25	8	334
Prawica	35	41	18	6	355
Trudno powiedzieć	14	45	21	19	233